

Dues generacions d'una mateixa família porten el restaurant Solterra

A la foto podeu veure el Joan Caelles i la seva esposa, Pilar Solé, i l'Evelio Caelles i la seva muller, Juanita Riera

Pont en la zona de major volum urbanístic hi va anar un pas. Els Bernadó van multiplicar els blocs de pisos per a vendre. I una cosa similar va fer Rafart. Entre compra de solar, construcció de cases i venda de pisos, Josep Rafart encara va tenir temps d'aixecar una sala de mil metres quadrats sense pilars que es va dir Xelsa i que havia de servir perquè el jovent del poble no es quedés sense sala de ball (s'acabava d'ensorrar –abans de la inauguració– una sala davant dels corrals de la Coloma).

Durant una quinzena d'anys, ell i el Ramon Riu van explotar la sala i van fer venir «les millors orquestres i cantants coneguts com ara Demis Roussus (que va ser una ruïna)», fins que el seu fill Agustí se'n va fer càrrec per injectar-hi noves il·lusions i per portar-hi grups i artistes de renom internacional.

Rafart va obrir nova botiga de mobles i va seguir ancorat en aquest sector, igual com un comandant en la sala d'operacions. Ara, bo i retirat, se sent inquiet igual que el primer dia i confessa que no deixa mai d'emprendre activitats, i que li agrada molt de compartir-les amb la seva esposa (sempre al costat) i amb els seus quatre fills i tretze néts.

«És un autèntic patriarca i és feliç de reunir la família, ara que la televisió ho ha posat tan difícil», conclou la seva esposa.

Evelio Caelles i família

Davant del Palau del Moble, fent cantonada amb la plaça Sant Roc tenim el restaurant de cal Solterra, amb l'Evelio Caelles, i la seva família.

L'avi de l'Evelio –a qui anomenaven el 'Vell Escolar'– cobrava un ral per voltar tot Solsona fent la crida. Era agutzil i per això assajava els nens del ball de bastons. Igual es cuidava de pregonar els enterraments que d'anunciar l'arribada de sardines fresques a ca la Caputxina. Diu l'Evelio que l'avi agafava un platet amb sis sardines, i tres o quatre les deixava a casa, per als néts, i les altres se les menjava ell.

L'Evelio té una memòria prodigiosa i és capaç de recordar trossos sencers de sermons de Carnaval de fa seixanta anys. També és capaç de recordar quan a Solsona hi havia dotze fires a l'any. Dotze.

El seu avi era el titular d'una curiosa concessió. Tenia el privilegi de quedar-se amb tot el fems que els animals deixaven a la fira. I amb el fems adobava les seves dues petites viñes.

El pare de l'Evelio era barber i per això l'Evelio va començar de barber. Va començar de barber però va continuar de botiguer i d'empresari, fins acabar donant de menjar a la gent.

La plaça de Sant Roc

Els turistes la coneixen perquè hi acostumen a fer cap, ja sigui per anar a l'hotel Sant Roc, o bé a la pastisseria de Sant Roc, o bé al restaurant Solterra

Després de la barberia, Evelio va muntar una merceria, i després va posar un negoci de confecció de roba, i finalment va obrir el restaurant Solterra. Va fer tot això, i «sempre ofegat», segons que diu ara, als 80 anys comptats, havent acabat de menjar un bon plat de cargols i a punt per encetar una de les seves llargues caminades amb Paco Casafont.

L'Evelio va ser un de la quarantena de comarcans arrestats pels fets del 6 d'octubre. La independència de Catalunya no va arribar, i ell va expiar condemna al vaixell 'Argentina' i en acabat va tornar a Solsona, perquè encara li quedaven unes quantes coses per a veure.

Per bé que no hi militava, era un jovenàs proper a l'esquerra catalanista, en aquella època, i encara ara dóna suport a l'Esquerra Republicana de Catalunya.

Segons que ell creu, Francesc Viadiu, va fer un gran bé a Solsona. Per a ell, aquell home d'Esquerra Republicana va salvar molta gent i molts capellans en els dies de la revolució.

Durant la guerra, va anar al front, i el 25 de setembre de 1.937 va caure presoner dels nacionals a prop de Zaragoza. Va estar pres durant dos anys i un mes i va patir consell de guerra, amb sis o set més, a Solsona mateix.

Fa cinquanta anys que l'Evelio està casat amb la Juanita Riera i Tarradellas. Procedent

d'una casa bona de la Plana de Vic, la família de la Juanita va anar a menys. «El meu papa», conta la Juanita, «va ser el primer fabricant de totxos foradats a l'Estat espanyol». A Sabadell, prop de l'actual camp d'aviació, tenien la bòbila. Amb problemes econòmics, la família va fer cap a Palà de Torroella, durant la guerra. «El papa i la mama eren molt amics dels amos de Palà».

La Juanita Riera té una distingida solvència als ulls, i una capacitat de treball a prova de bomba. «Si em diguessin que ja no sóc útil em moriria de pena», diu aquesta dona que a temporades conserva dos i tres mil quilos de bolets per al restaurant, «amb l'ajuda de la jove, que sort en tinc».

El restaurant de cal Solterra s'ha guanyat la fama de menjar casolà. Donya Juanita hi fa els plats que va aprendre de la seva mare. «Em poso contenta quan un client em confessa que li he retornat un gust antic i quasi oblidat». La vedella amb bolets és el plat estrella. I la família Caelles Riera hi gira al voltant. La mare a la cuina. La jove, Pilar Solé, a cuina i a servir. El fill, Joan Caelles, per la barra i de taula en taula.

El cas és que la família de la Juanita va passar per Solsona abans de traslladar-se a Andorra, i ella ja no en va voler marxar. Havia

Macedònia de gegants, bastoners, bestiari, trabucaires i cavallers

A Solsona gaudim d'una bona col·lecció de postals antigues amb estampes del nostre folklore.

I la pell dels solsonins acostuma a ser molt sensible a la música i a la dansa de les seves tradicions

(foto superior dreta: Llätzer)

conegut l'Evelio, i s'hi va casar, als 19 anys, el mateix dia que a Solsona hi havia por de maquis. Era el 25 d'octubre del 1.944. Deien que els maquis estaven a un pas. Els capellans van accedir a impartir sagrament, i res més. Dies abans va haver-hi el casament pel civil. Dies més tards la missa sencera de casats. I amb tanta cerimònia van quedar ben casats.

El ball de bastons

El fill de l'Evelio i la Juanita, el Joan, col·lecciona qualsevol cosa relacionada amb Solsona. Té postals i retalls de diaris, fotos i objectes varis. No per res és arxiver del Carnaval. De menut, va seguir una tradició fami-

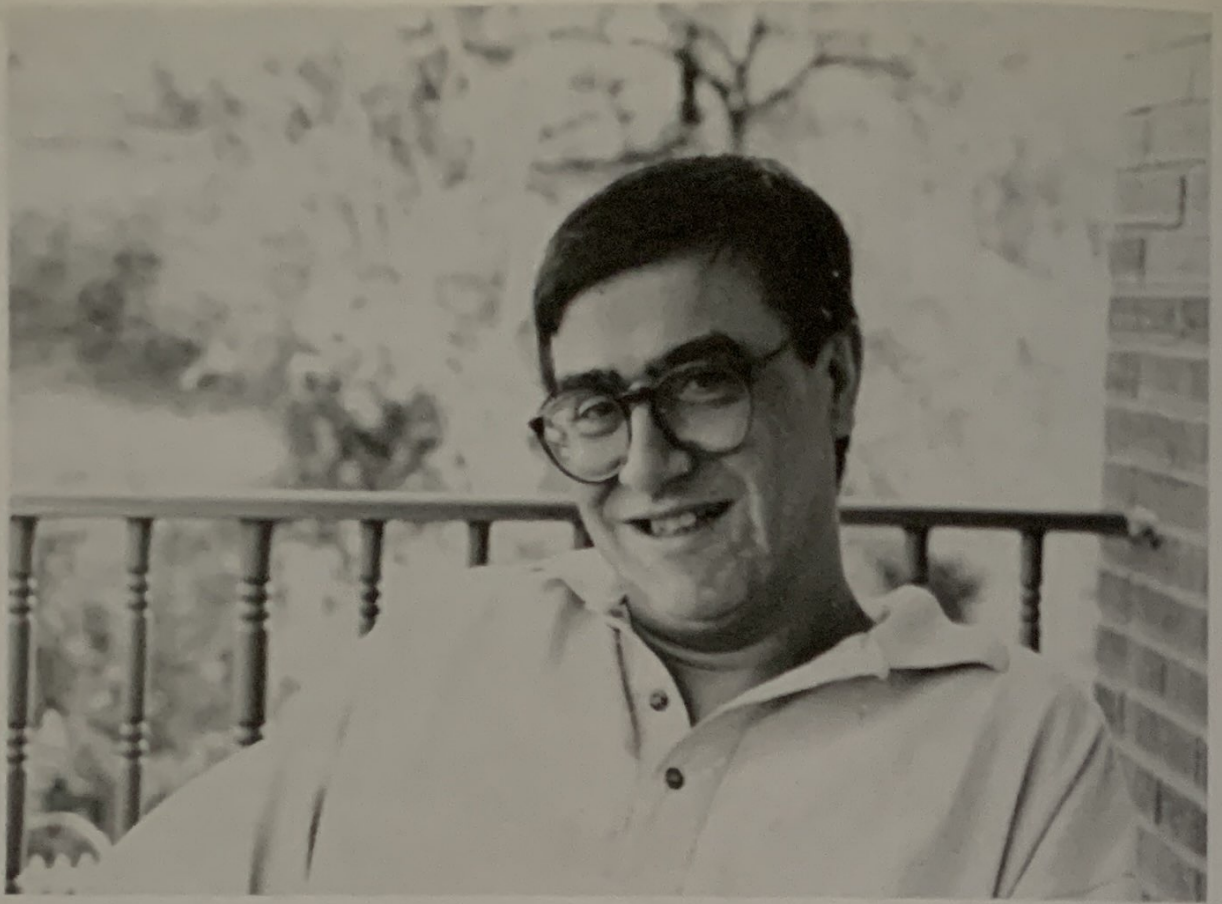

Si a la pàgina anterior hem visitat la història gràfica del nostre bestiar i folklore, aquí ens hi acostem des del present

Dalt: magnífica instantània dels bastoners en ple ball de Festa Major a la plaça. Sota, a l'esquerra: els gegants que són obra de Manel Casserras i orgull d'uns quants solsonins. A la dreta: la formació disciplinada dels trabucaires (fotos inferiors: Resol)

liar: va entrar al ball de bastons. Els Caelles sempre han estat relacionats amb els bastoners. Ja s'ha vist que l'avi del pare n'era guardià. També en va ser Ramon Caelles, l'entranyable 'Serenó', cosí de l'Evelio. El mateix Evelio va anar al ball de bastons. Com que era dels més alts, el Joan en va ser l'abanderat. Ell era l'abanderat, però diu que l'organitzador de tot

plegat era l'Anselm Montraveta, just aquest que ara entra al bar. I l'Anselm admet que organitzava però diu que el Ramon Rafart també Déu n'hi do. Tots dos es posen a parlar i recorden que era tradició, l'últim dia de Festa Major, de trencar els pals a cop de bastons. «Hi havia sang, perquè es tractava de fer-ho ballant, i no pas contra les parets com fan ara».

De nen, l'Anselm Montraveta va participar d'una forma activíssim al ball de bastons
Amb Joan Caelles, l'Anselm recorda els bells temps de les trapelleries. Avui dia les tradicions segueixen vives,
renovades d'una certa manera, però vives, també, a les mans d'uns altres nens

O sigui que cada any els pals quedaven trencats, i així el fuster Riba ja sabia el que havia de fer. I el Manel Casserras ja sabia de quin color els havia de pintar, i quina mena de cordills hi havia de posar.

«De fet en aquella època érem molt més bèsties que no pas ara», reflexiona l'Anselm, que de manllevar ametllons i d'altres fruits saborosos en sabia molt. Cada any arribava el temps dels ametllons i així que arribava, també apareixia per casa de l'Anselm el pagès dels ametllons. I automàticament, a l'Anselm li arribava el color vermell del cul calent. No fallava.

Quina peça, l'Anselm. Un dia de mullena va patinar i va entrar amb Vespa i tot a dins de la botiga del Pepito Tarrés, «sense trencar un vidre ni un mirall... Per sort».

«Te'n recordes dels focs de Sant Joan?», pregunta el Joan. «I tant», fa l'Anselm. «Amagàvem les coses perquè no ens les cremessin abans d'hora. Hi havia una autèntica competició. Aviam qui el feia més gros. Els dels 'Hermanus' guardaven les coses als pixadors, i un any els hi van posar foc».

El Joan i l'Anselm somriuen. De nen, el

Joan no devia ser tan mogut, per bé que recorda amb exactitud el nombre de sucres que havia de donar a canvi d'unes quantes voltes de bici. Després de sortir de l'internat de Berga, el Joan va tornar a Solsona amb successives febres esportives. De primer les motos, després l'esquí, el bàsquet i el piragüisme. Esport que li interessava, junta que guanyava un vicepresident segon o primer, depèn.

El Joan Caelles ha estat a juntes d'entitats com el Club Bàsquet Solsona. Allí hi va fer d'entrenador, de jugador, i de director de l'escola de bàsquet. A ell també se'l coneix per guanyar no sé quants premis de disfresses de Carnaval, a la vora d'autèntics artistes com Albert Roig o Xavier Novelles; i aquell dia que va aparèixer amb el seu propi cap a la mà va marcar una fita en els concursos de disfresses de Solsona.

Ara té el cap ben posar al seu lloc, i tenint-lo allí ha estat promotor —a la vora de Miquel Villaró— de l'àlbum de cromos de Carnaval, que sembla que ha estat seguit amb devoció per petits i grans. «Petits i grans», certifica la mare Juanita, amb els seus cromos a la mà.

Zona del carrer de Sant Salvador
Maria Fortó, la 'Dona dels Trossos' asseguda en una cadira, a la vora de les mostres de teles. A dalt podeu veure l'antic empedrat del carrer que comunica la placeta Sant Salvador amb la plaça de Sant Joan